

LA CAMPANA DE GRACIA

A LA MEMORIA DE J. A. CLAVÉ.

LA REDACCIÓ.

JOSEPH ANSELM CLAVÉ, ¡¡¡A MORT!!

L' inspirat musich poeta: lo infatigable propagandista, lo consecuent republicà de conviccions may desmentidas, lo ciutadá honrat, lo carinyos pare y sens igual amich, ha deixat de esser.

¡Quina pèrdia per la república!

¡Quin vuit per las arts!

Quin desconort per los que en éll veyan un dels medis mes positius per la instrucció del poble.

Voliám dirvos lo que Clavé era, lo que valia, que poch com nosaltres ho sabem pero ¡ay! que 'l dolor embarga tot nostre esperit y en vá la ploma s' esforsa en estampar en lo papè nostres informes ideas.

Cuan lo temps: aquet balsam de la vida, amaini en tant la pena inmensa que sentim, allavors vos daram á coneixer l' home que habem perdut y allavors vos contarém los mes fets possibles de sa vida: allavors, tal volta, fins vos reclamem vostre concurs pera que res se perdi de la memoria del que avuy ab sa mort ompla de dol á Catalunya tota. Avuy no 'ns exigiu més; la nostra ánima defallida necessita serenarse. La tempesta retruny ancara en nostre cor de amich y las paraulas entrecortadas per lo plor no dirian prou clarament lo que farém un altre dia.

Mientras tant, si volen coneixer lo que Clavé valia com á músich poeta, llegin lo següent escrit que difícil, sino impossible nos fora trobar ploma mes autorisada per descriure al illustre fill que avuy plora Catalunya. Aixó nos déu servir de disculpa al traduhir lo magnífich article que estem segurs ha de perdrer al passar de la parla de Cervantes á la de Aribau, pero passém per tot ans de privar á nostres lectors de tant sentit treball; testimoni de admiració y penyora de amistad del gegant de la oratoria al musich poeta fundador de las societats corals d' Espanya.

CLAVE

PER

EMILIO CASTELAR.

Al comensar l' estiu de 1863 omplia de ple á ple lo teatro de *Jovellanos* una escollida multitud ansiosa de escoltar los coros que nos portaban en llur accent un ressó de Catalunya. Confesso, que pocas vegadas he sentit durant ma vida, impressió tant profunda, ni que m' hagia deixat recort més grat y durader. S' aixecá 'l teló; y al contemplar aquells treballadors en quals rostres se reflectava la altiva noblesa de sa rassa, uniformats modestament ab son senzill *traje* rodeijant lo ganfaró, cusenya de sa professió artística, vaig creurer contemplaba la imatge de sa terra, la terra del treball apareixentse á mos ulls ab tots los atributs de sa forsa y ab los poétichs recorts de sas llegendas.

De prompte inundá l' aire una vibració que no semblava produhida per aquells veronils

pits sino per art d' encantament y mágica de mes altas regions baixada segons deleitava l' oído y embadalía l' esperit. Las paraulas que al bell punt sobrenadaren com perlas arastradas per aquellas onas de armonías me tregueren de mon ensimismament recordant-me que escoltava un *coro*, un *coro* popular, un *coro* de treballadors que despres de haber deixat lo martell y la *escaire*, despres de haber sortit d' aquellas fábricas ahont l' aire es tant pesat y 'l soroll tant estrident encar tenen pit pera cantar, orella per apendrer dolsas armonías é imaginació pera consagrarse al art, á aquet consol del ánima sempre disgustada per las tristas aspessas que sembran la realitat de la vida.

Cautaban *De bon matí* y confesso que ab tot y tenir á vanagloria l' entendre y fins á parlotejar una mica 'l catalá, no de las paraulas deduhia la música, no, de la música deduhia la paraula, la poesia tancada en aquell dolsissim cant. Jo per un moment vaig pensar veurer pondrerse las estrellas, naixer l' estel del dia, daurarse l' horissó sacudir los arbres als besos del auba sas brancas carregadas de la rosada de la nit; sortir de llurs cercats los mansos remats, estirarse 'l vigilant gall, sonriurer la naturalesa al mágich conjur del cant que ensemps repeteix la rumorosa enramada, al alenar del ventijol del bon matí, lo replet de la alosa profeta de la llum, l' alegría inmensa que al naixe 'l dia sentan tots los sers de la naturalesa, tant animats com inanimats, y ab éll aquells sorolls que venan á ser com la sinfonía que pera expressar son content compont lo dematí.

Al mitj del *coro* estava son director, ab sa curta batuta á la ma, moventla impassible com sino vegés cuant lo voltaba, atent tant sols á escoltar la vibració del cant. Ell es lo poeta que ha escrit la lletra, 'l mestre que ha compost la música, 'l geni actiu y perseverant que ha format lo *coro*, 'l gran propagandista que lo ha estés per tot Catalunya y que 'l portará si se empenya per tota Espanya perque per l' art te inspiració y per l' apostolat fé sobrada.

Fá anys Clavé era simplement un treballador, un torné. En sa figura se conservan senyals de sos penosos treballs. De tant en tant, subjecte á la feyna alsaba la vista, paraba l' aurella, com l' auell engaviat, pera escoltar cualsevol melodia popular, un *eco* perdut que arribaba fins á la seva ánima, pero ni ell mateix conexia, ni menys endivinaba la vocació de músich que inconcientment dormia en sa imaginació. Existeix evidentment un gran descubridor del esperit y mes pèl esperit del poeta. Aquet estrany sentiment uns li diuhen Cintra, altres Lerbia, aquells Beatrice, aquells altres Laura, l' humanitat li diu sempre *amor*.

Catalunya; permeteume la transició encara que brusca, Catalunya no es tant sols la terra del treball, es també la terra de las bellas naturals, la terra de la poesia. En un viatge per aquella privilegiada regió troban, l' industrial, l' historiador, lo poeta, camp obert á totas sas inclinacions. Qui no ha vist las costas de Llevant de Barcelona, no ha vist una de las regions més bonicas de la terra. Las costas que forman un anfiteatro de molts lleguas, la mar ab aquet blau que tant sols té 'l Mediterráneo y el que jo no puch comparar á altre cosa que á un cel en la terra, los camps sembrats de moresch, de figueras, tarongers y oliveras y verdas y envellutadas vinyas, la cordillera del Nort tant graciosament rallada que la asimila á un inmens intercolu ni al peu de los tu-

rons. Tocant ab la pedregosa platja lo poble nou conservant encara calcom de sa grega fisonomia, en lo cim lo poble antich, per tot arreu la fecundia del treball revelantse en la vela que solca la mar, en la locomotora que gemega, en la fábrica que fumeja, en la arada que obra solch, en las xarxas estesas secántse per las pedras y sobre tot en la llum del sol, en aquella claritat del cel que se aumenta, qu' es duplica refrectintse fins al infinit en lo cristall de las ayguas. En un de aquells pobles del que no recordo 'l nom, lo poeta tingué 'l niu de sos primers amors. Las vigílias de tots los dias de festa hi anaba á peu desde Barcelona despues de fé catorce horas de jornal.

Oh! La música ha nat pera suplir la paraula; pera espresar aquets sentiments estranys infinits, que per lo mateix que son com l' aire de la vida moral, no revesteixan bé la forma concreta de la paraula.

L' entusiasme patrio, lo sentiment religiós se manifestan en la Marsellesa y en l' himno de Riego; en el *De profundis* católich y en lo coral de Lutero. Pero 'l sentiment que menester mes ha de la música es l' amor, el cual se espresa millor en un suspir que en un discurs. La veritable serenata poética es la serenata del amor. Clavé estimá y cantá.

Comensá pera compondrer cansons amorosas y acabá per compondrer aquets *coros* que son avuy l' honra de son nom y l' orgull de sa patria. Com en tots los artistas l' amor fou en éll una revelació, sí, una revelació que debia anunciar l' albada de sas molts vocacions. Despues, l' art passá en ell del período instintiu al período reflexiu y se sentí ab forsas bastants pera ser lo musich de sa patria. Escoltá los cants que 'ls pagesos entonan en las boras del Llobregat y del Bessos, ensemps que los que lloa lo pescador al dols bresser de las onas; peregrí del art seguí las boras del Ter á cassa d' inspiracions y de cantars, traduhí lo trist accent de la Tenora ampurdanesa y la cadencia melancólica y gran de la Sardana, escoltá lo ressó de los torrents del Foy, las cansons montanyesas, y en las crestas de Montserrat, cuant lo sol naixent daura sas mil piramides, los romanos religiosos de los romers que van á saludar á María, la estrella que uan invocat en la mar cuant la tempesta sacudia son llaut, lo sant aberch que han cercat en la terra cuant la pedregada amenasaba sas cullitas, y unint á tot aixó la vena de sa própia inspiració, tendre, inagotable, Clavé ha escrit cantars que son avuy la veu de Catalunya y trovador del sigle XIX no ha trucat á las portas dels castells y del convents endorrocats y de la historia oblidada sino á la font única de inspiració que ha quedat viva; á la fantasía del poble.

¡Quina diversitat de tons! La música de *La Brema* podria acompanyar sens desduirme de la lletra uns hexámetros de las Georginas de Virgili. Lo musich ha arribat de tal modo á encontrar lo so propi de la paraula que son poema es un cuadro.

Qui diria que 'l autor d' aquella música tant dolsa es l' autor del himne bélih *Los nets dels almogavers*. Es un cant consagrat á los catalans que anaren á Africa y als que fa dir lo poeta «Cinch cents homes partirem; tres cents homes tornam.» Jo l' he sentit en Madrid, en Barcelona, en las montanyas, en Reus y ahont savulguia part que l' he sentit me ha produhit sempre lo mateix maravellós efecte aquell bréu *anem* que revela la desició per la guerra: aquellas notas ardorosas que com espurnas ence-

nen lo cor, la tendre despedida, l' *Adeu siau* á las platjas, á las montanyas, á las riberas plé d' eixas llágrimas tant mes preciosas quant son llágrimas de héroes: lo toch de diana que desperta al catalá desitjós de imitar á llurs pares de lluitar per lluitar, de escoltarne la ramór de la palestra, de contemplar desfeta la host enemiga, de respirar la farum de la sanch en mitj dels núvols de pols que aixecá 'n lo combat, lo esgarrifador crit de *avant, avant* entre los bél-lichs tochs dels clarins, lo retruny de las armas, lo espatech dels canons, lo retremol de la terra, lo 'udol de las Kábilas y per últim lo radiant cant de victoria, lo cantich á la pátria, lo cantich á Dèu, aquella conclusió del himne, aquell esfors postrer del art, l' armonía que sentintse ofegada en la terra se apoya curs instants sobre son fanch sanguinolench y estenen sas blancas alas se enlayre fins á la inmensitat dels cels.

Ben cert es que Clavé posseheix per aixó un precios instrument, la llengua catalana. Sos pintoreschs adjectius, la munió de paraulas monosilábicas, la riquesa de los verbs, la concisió admirable ab que poden espresarse moltas ideas, las síncope que permetan á cada pas sos articles y sos pronoms, fan de la llengua catalana una llengua esencialment musical. Y dech dirho ab franquesa, quant Clavé ab sos versos no aspira mes que á espresar la ruda inspiració del poble, sa poesia es exelent, Yo conech pocas cosas tan bonicas com aquesta:

Ay! jo t' estimo
Com lo vellet lo arrimo
Ama del sol d' ivern,
Com l' infantet al neixer
Ama 'l mugró matern.

Pero quant Clavé imita la poesia campestre académica, quant per deixarse portá per algun recort erudit pinta unas pastoras molt blancas y molt netas que destrenan sas cabelleras d' or ab mans blancas com la néu, mirallantse en las aiguas, llavors sas poesías perdan son principal mérit, la naturalitat. Entenguíu lo poeta Clavé, pera sa música, tota d' or de lley, es preferible la paraula ruda; pero natural del poble, á la frase retocada y contrafeta del académich, com es preferible pera ornar la cabellera de hermosa nina la margaridoya humida ab la gota de la rosada, á la mes rica fio de seda encara que estiga coberta de brillants.

Pero ¡ah! los coros son admirables! Una de las mes duras condicions del poble es lo veurerse privat del art, de aquet dols lenitiu á nostre vida. Clavé volgué portarlos fins á sa trista obscuritat y ho ha conseguit y los treballadors, tots, de Catalunya, saben de cor sos versos y cantan sas tonadas. Y ab aixó ha fet un favor inmens á la civilisació.

En los temps vells; la música era com la gimnástica del ánima. Lo gran poble artista de la historia, ha sigut lo poble grech. Per ço sos oradors se acompanyaban ab instruments músichs, llurs historiadors llegian al só de la música las planas gloriosas de Salamina y de Platea, las ceremonias religiosas estaban confiadas principalmen á coros de sacerdots, entraban los exércits á la lluita al só de los himnes y quant fletaban las naus pera llarchs viatges ó atracaban á las platjas de sa terra sortian y tornaban los navegants, entre las benediccions de sas familias y de son poble que se espresaban ab dolsíssims cántichs.

Lo sigle setze, Fetis ho diu, lo sigle setze que es lo del renaixement de la humanitat, es

lo sigle del naixement de la música. Cuan lo home surt de la pressó de la Etat mitjana, surt cantant com l' au cuant surt de las sombras de la nit.

Lo liresme lluny de defallir l' ánimo 'l vigorisa. Lo treballador catalá després de emplear lo dia en la fábrica emplea las nits en apendrer sos coros. Cuan l' ánima sent aquets efluvis lírichs, l' ánima no viu en lo vici. Sab que ha de volar y que per volar necessita sacudir lo fanch de la terra; ama la llum y la llum vé del cel. Per ço aquells homes vigorosos, de mans enduridas en lo treball en sos frons conservan lo reflexo del ideal que 'ls anima. Se veu qu' estiman la naturalesa, que sentan l' art, que aspiran á ia idea, que son lliures y que com los héroes de la antiquitat, lo cant no s en ells un ressó instable, qu' es pert en lo espay, sinó una acció constant de la idea, de la hermosura y del bé sobre la vida. Aquets coros forman associacions de socors, los jovers que las constitueixen, se apoyan mutuament, se fortaleixen, se ausilian, y sentan aquella amistat que tant acreix l' esperit. No poden esplicarvos quant contribueixen á civilisar lo poble catalá. Jo 'ls he sentit desde Figueras fins á Reus, desde las pendents dels Pirineus fins á las voras del mar de Tarragona. Forman un exércit de cantors que alimentan viu lo calor al ideal en tota Catalunya. Jo 'ls he escoltat en S. Miquel del Fay, entre aquellas montanyas, acompanyats per lo sorolj del vent que assotaba las vellas alsinas y de las cascatas que 's precipitan ab sublime resonancia en los abismes. Jo per tota Catalunya los he admirat y el recordar los fondos sentiments que han deixat en la méva ánima, los recors eternals que han imprés en ma memoria, no puch menys de dedicar aquestas ratillas á recordarlos: á recordar que aquell poble tant enérgich, tant estima lo treball que aumenta las forsas del cos, com l' art que aumenta las forsas del esperit.

Escoltéu; escoltéu sas cansons, en ellas veuréu passar ráfagas de la llum de sas ánimas y compendreu que sols es veritable art, aquell que fá bategar lo cor de tot un poble.

BATALLARAS

Es ben cert que qui sembra cull. Clavé va ensenyá *Gratitut* als seus coristas y aquets li han demostrat en los moments de prova de sa malaltía y de sa mort, fins ahont possehian aquesta gran qualitat que tant engrandeix al home. Qualsevol que ages vist ab quin carinyo compartian ab sa familia los cuidados que 'l mal exigía, qualsevol que hagés contemplat lo dolor que 'ls dominaba després de sa mort; hauria cregut que tots aquells homes, dels que alguns ploraban com débils donas, eran fills ó cuant menos germans del finat.

Quant cert que l' art lliga los cors ab llassos que jamay se trencan!

Lo cadaver del fundador de las societats corals Euterpenses fou col·locat en un liit materialment cobert de coronas. Eran los testimonis dels triunfos conquistats pel músich poeta! Cap de aquellas conquistas habia sigut causa

de plor; molt al contrari. Quina inmensa distancia separa al guerrer del artista.

Apropósit de artistas. Un grupo de jovers pintors, legítima esperansa del art acudiren á prestar sos inestimables serveys. A ells se déu principalment la sensilla y artística decoració del ataut, ahont sols se hi veyan uns cuants fulls de música formant grupo ab una lira de plata, que fasilitaren lo coro dels tintorers; coronada per la rica corona que li habia regalat en Castelar. La batuta subjectada ab un llás be crespó y las flors del jardinet que ab cuidados esmero cultivaba la pobre filla del finat. En los ánguls penjavan las ricas coronas, recort dels comités local, provincial, Circul republicá y altre de los coristas.

La corona del comité local era de llaurer y olivera. La del provincial de roure. La del Circul de semprevivas. Totas tres ab ricas cintas ab llettras d' or.

La redacció de «La Independencia» depositá sobre l' ataut un ram format per tres brots de llaurer, un pom de pensaments y un altre de semprevivas lligats per una cinta dels colors de la bandera espanyola.

Las duas músicas que assistiren al enterro, foren la de artilleria que dirigeix lo aplaudit músich Lluís Bressonier, íntim amich del finat y que acostumaba acompanyar algunas produccions bél-licas del músich poeta. L' altre banda era la de la ciutat, dirigida pel ciutadá Sampera. Una y altre tocaban própias y escullidas *marchas fúnebres*.

La Diputació provincial de la que habia sigut president lo ciutadá Clavé enviá lo cotxe de gala, pera conduir lo féretro y la carretela endolada. Una comissió de la mateixa portaba 'l dol junt ab la familia.

L' enterro del fundador de las societats corals fou notable per molts conceptes.

Lo cadaver era conduit á brassos per los coristas que 's disputaban aquet servey postriemer. Las vuit cintas del féretro eran portadas per representants de totas las corporacions políticas del gran partit republicá, per los poetas y compositors de Barcelona, per las societats corals y últimament per los amichs del finat que eran molts y de totas las classes de la so cietat.

L' acompanyament era numerós com pocas vegadas se hágia vist, notantse al costat del rich banquer y acaudalat comercian, junt al aplaudit poeta y celebrat compositor, al honrat fill del treball manual; prova inequívoca de la estimació general que al finat professaba la ciutat de Barcelona.

Al passar la fúnebre professó per devant del gran teatro del Liceo, lo coro que esperaba á la trista comitiva ab lo conegut mestre don Francisco Porcell al cap, depositá sobre la *cassa* dos grans coronas de llaurer ab cintas de glassa ab llettras de plata.

Un dels obsequis mes notables que se han fet al cadáver de Clavé es la compostura y respecte que 's notá en tot lo llarch del curs enterro per los carrers mes principals de la ciutat plens de una inmensa multitud. Prova evident de la estima en que era tingut.

**

Les emigrats de Vinaroz ab son alcalde al cap, assistiren també al enterro aixís com lo ciudatá Déu que acababa de venir de Olot.

**

Al arribar lo enterro á la plassa de Palacio, eran las set dos cuarts de vuit. Lo cadaver fou col·locat en lo riquíssim cotxe de vuit caballs, obsequi de la Diputació y portat al cementiri seguit de 34 carretelas y de las societats corals que seguiren ab sos pendons, entre las que recordem, la de Euterpe, la de Sans, la dels Tintorers, lo da Gracia y representació d'altres moltes.

**

Al arribar al cementiri lo conegut poeta Eduart Vidal Valenciano verdader amich del finat; ab véu conmoguda doná las gracias en nom de la familia y de la societat de Euterpe apuntant de pas las principals circumstancies que concurrían en lo músich poeta que ja en vida s'habia conquistat en nom eternal, y lo indisputable titol de fundador de las societats corals en Espanya.

**

La curta edició que es féu dels *Ramellots*, collecció de poesias de los mes coneguts poetas catalans, fá que nos determini á reproduhir la següent inspiració de nostre pobre amich:

LA EDAT DITXOSA.

Tronxant los verts sembrats de las véssanas
Camps á través devallan tres germanas,
Las ninas mes bufonas
Que 'l Ter enmirallá en sas claras onas,
Los aucellets, al veurerlas tant bellas,
Entonan deleitosas cantarelles,
Saltant joyosament
Pels arbres que afalaga la corrent.

Las tres ninetas panteixant arriban
A un jardinet que al peu del riu cultivan,
Y de margaridoyas
Teixeixen tres guirnalas bonicoyas.
Y palpitant de goig, de ditxa ufanas
Cenyeixen á son front las tres germanas,
Ab virginal sonris.
Lo símbol de la edat tendra y felis.

Las flors banyantlo ambient de pura essencia
Incensan de eixas ninas la ignocencia;
Un papelló en sos llabis xucla mel;
Del Ter serpejador la corrent mansa!
Murmura un himne dols en s' alabansa,
Y 'l mantell blau vesteix seré lo cel.

Dels sàlsers fa onejar la cabellera
La brisa matutina, missatjera
De un sant amor, de inmens carinyo etern,
Y al véurer en un grupo las tres ninas
Unirne sas boquetes coralinas,
Vola á sellárlashi ab un bes matern.

JOSEPH A. CLAVÉ.

CANTARELLAS.

Los teus ulls son duas teyas
encesas de un foch molt viu,
puix quant aprop téu m' acosto,
me deixan lo cort rostit.

Va el rellotje molt depressa
quant propet téu m' estich nina,
y quant soch fora, 'l rellotje
molt pensadament camina.

LA MA DE POBRE DEL PADRÓ.

EPICRAMAS

Del téu gros nás, Pep, m' atmiro,
puig cuan surto ab tu á passeig,
per molt que faig y que miro,
sempre sols lo téu nas veig.

—Ami no m' estranya pas,
que aixó 't passi ipobre Ambrós!
puig totnom sab qu' un talós
may véu mes allá del nas.

B.

Cert arcalde que rondaba
ab los séus tota la nit,
troba un borrarxo arropit
que á dormir ja comensaba.

—iQue sufreixi jo vull veure
tot lo pés de la justicia!
Y l' agutzil ab malicia
sobre 'l borrarxo 's va geure.

Segons me deya 'n Badó
no li basta l' art per viure...

—iQue 's artista de per riure?...
—No es artista, 'es pescadó!

X. Y. Z.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR de la Campana.

Continuant impossibilitat de contestar á la correspondencia de *La Campana* lo redactor que té á son carrech aquesta secció, nos hem empres lo ferho, esperant que los interesats nos dispensarán si queda alguna carta per responder:

Han enviat xaradas aprofitables ó endavinallas los ciutadans Sabatas y mitjas blavas, Tresseta Gallinaire, Marieta y Conchita modistas, Bruxot de Granollers, Tenedach y Jurt, Altre Blanch de Tayá, Jordi Trencaplats, Magarrinyas, A. F. O., Fill del Prat, Aguel, Tres de secas.

Finalment, n' han remesas que per mal versificadas, facilis ó mal combinadas no poden anar los ciutadans Papanatas, Ramon Bonhome, Joan Titas, Un Tranquil, Manaya, Un Transferidor Lo punt de Reus, Billo-billo, Guardia civil de Cadaqués, Ismael, Un vendrellench pelacanyas, Nela, Un tarassench enamorat.

Papanatas. Aprofitarem alguna cantarella en son dia.—Trompet de Reus. Respecte á comedias no 'n compro, de la poesia res li puch dir, pues lo director está ocupat y jo no se de que 'm parla.—Joan N. Vilanova. Lo pensament de la seva poesia es b. nich, pero corregirla es imposible porque hi hauria mes feyna que ferla nova.—Socio del Taller Ambul. Lo seu simil guárdisel, ara per lo de l' orla ho deixarem per millor ocasió.—Joan Titas. Lo cuento es copiat, la poesia va en torn pera publicarse.—Un home petit. Avuy no ha estat felis.—Pau Pallús. Publico l' endavinalla, lo demés va de banda.—Marieta y Conchita modistas. Lo cuento no va.—Un Francisco Boig. Dispensi ni 'l fondo ni la forma fa per casa.—Un sa inayo ab banyas. Comprí un compás.—Un mosquit. Vosté piqui pero no 's p qui. Falta intenció.—Manaya. Dispensi no 'ns fa 'l pes.—Quimet de las cantimploras. Mestre; que 'l epigrama es conegut.—Sr. Perellop. Lo que 'm diu tots ho sabem per lo tant no lo a uou, mentres hi hagia burros sefaráu rosals. No busquis mes mals de cap al proxim, he prous que u tenim. De tot modo gracias.—Jordi Trencaplats. L' epigrama nova per manso.—Magarrinyas. Lo pensament del epigrama es massa vert la forma no té peus.—A. F. O. Procuraré insertarla; per ara vá 'l torn.—Boighompifaig. Remendarem la poesia y amará cu m sia hora.—La ma de pobre del Padró. Lo seu espera tanta.—Birrugas. Un epigrama irá.—Paquita Sagrista. Filla méva dispensi no pot auá.—X. Y. Z. Los epigramas van.
Casilda Calderera. Loseu epigrama necesita taparrabos.—

Pau Cistella. No vá.—Sr. Pampempompuf. Escursis lo nom si vol que publiqui alguna cosa. Lo d' avuy psch.... —Bacallanera del Padró. Vaya que es ben plaga!—Catera. Las cantarelles buixas.—Coix del Hostia. Triaré de las cantarelles.—Ignaci Trontoli. Mirare despay la seva oda.—Quimeta Maidoms. Dormi y no 'm farà perdre 'l temps.—Tronet. Poch y dolent.—Net de la Cua.—No vá ni pot aná per mol' qu' espurgeu.—Tres de secas.—Los séus epigramas son cantarelles y las cantarelles epigramas, de tot modo gracias.—Canaripasarell. Home fi mi pajarera.—Uú mosquit. Lo romance m' agrada bastant.—J. G. Vosté s' e-tranya de poch. Si veiges lo feig d' origiaall pero no tinga pó que tot sortirá quan siga hora.

SOLUCIÓ

á las dos xaradas y á l' endavinalla del penúltim número.

PA-TRI-CÓ. QUIN-QUÉ. TORTELL

Xarada del últim número.

CU-CA-LA.

Han enviat solucions á las xaradas insertas en los dos últims números los ciutadans Savalls de per riure, Lo bruxot de Granollers, Un tarassench enamorat, Coix de l' Hostia, Aquell, Altre Blanch de Tayá, M de la caterra, Pau Cistella, La ma de pobre del Padró, Boixompifaig, Un vendrellench pelacanyas, Jordi Trencaplats, Ismael Tenedach y Jurt, Un transferidor, Gaspar Mutiló, Un mosquit, Tereseta Gallinaire, Sabatas y mitjas blavas, Un tranquil, Joan Titas, Ramon Bonhome, L' ordinari de la Canonja, Papanatas.

XARADA

I.

Es un vestit hu y segona.
de la llengua es dos primera
pels soldats la dos tercera
un y tres fa ab gust la dona.
Prima y hu al vell sol caurer
y eu va fa un dos y tres.
tres y dos es dels fusters
cuatre y tres los caps sols raurer.
Per carli y gran tarambana
dos tres cuatre mort ja n' es,
hu y quatre es de 'ls forasters
y lo tot de LA CAMPANA.

II.

L' hu n' es de baix y de dalt,
y un article n' es la dos:
la tres val poqueta cosa
y es nom molt bonich lo tot.

HORACI FLACH.

ENDAVINALLA.

De mi de molts colors ne hi ha,
sense mi no 'm llegirias,
solch ser fet de porquerias
qu' es solen vendre ó llensá.
Serveixo sempre constant
al notari y al lector;
¿Encara no? Per favor,
hom de Déu si 'm t'è devant.

PAU PALLÚS.

(Las solucions en lo próxim número.)

AVIS IMPORTANT.

RETRATO

DE

JOSEPH ANSELM CLAVÉ

litografiat á dos tintas

per

TOMAS PADRO.

Está próxim á publicarse y de gros tamañó a proposito pera corporacions, societats corals, etc., etc.

PREU 4 RALS.

Se trobará de venta en casa I. Lopez y en las principals llibrerias y en casa Vidal, magatzem de música, Regomir, 15.

Imp. de la V y F de Gaspar, Ataulfo, 14.

I. Lopez, editor, Rambla, 20.